

Наукова діяльність у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди під час воєнного стану

Світлана Бережна

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди відзначає ювілей — з моменту його заснування проминуло 220 років. За цей час у стінах найстарішого педагогічного закладу України підготовлено чимало вчителів-професіоналів та учених зі світовим ім'ям, які прославили своїми досягненнями не тільки університет, а й державу. Викладачі-науковці зробили вагомий внесок у скарбницю вітчизняної науки, стали фундаторами численних наукових шкіл, які забезпечують розвиток наукових досліджень, вводять українську науку у міжнародний науковий простір.

Аналіз наукової літератури засвідчує значну зацікавленість вітчизняних науковців питанням ролі науки в сучасних ЗВО педагогічного спрямування. У роботах Ю. Бойчука, В. Кременя, М. Култаєвої, І. Прокопенка, Г. Терещука та інших визначена особлива місія педагогічних університетів у формуванні вчителя-дослідника [1 — 4].

Враховуючи актуальність теми, довідково-бібліографічний відділ наукової бібліотеки ХНПУ імені Г. С. Сковороди підготував до друку рекомендаційний бібліографічний покажчик «Науково-дослідницька діяльність: традиційні напрямки та сучасні пріоритети», основною метою створення якого є спроба донести до широкого загалу інформа-

цію про розвиток і становлення науково-дослідницької діяльності та внесок професорсько-викладацького складу, науковців і молодих вчених у наукову та дослідницьку діяльність у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди [5].

У «Всесвітній декларації про вищу освіту для XXI століття» першочерговими завданнями у тому числі визначено: реформування системи вищої освіти шляхом створення й поширення знань, дослідницької діяльності у галузі культурного, соціального й економічного розвитку, заохочування й розбудову творчої діяльності особистості, розвитку освіти завдяки проведенню наукових досліджень.

Мета дослідження полягає:

- в аналізі впливу воєнного стану на наукову діяльність університету, зокрема на дослідницькі проекти та ініціативи;
- оцінці адаптації науковців університету до нових умов, включаючи внутрішню та міжнародну співпрацю;
- виявлення нових форматів досліджень, які виникли внаслідок воєнних викликів;
- визначення ролі університету у підтримці суспільства та освіти в умовах війни.

Відповідно до мети дослідження поставлені такі завдання:

- розглянути зміни у тематиці наукових досліджень університету;
- проаналізувати наукові проекти, які реалізуються в університеті в умовах воєнного стану;
- визначити напрями співпраці з міжнародними науковими установами.

Наукова діяльність в ХНПУ імені Г. С. Сковороди здійснюється за принципом інтеграції науки, освіти і практики та реалізації пріоритетних напрямів розвитку закладу вищої освіти. Сучасний педагогічний університет немислимий без науки, яка є невід'ємною частиною освітнього процесу, пронизує усі види діяльності колективу. В університеті вибудована система, в якій елементи навчально-виховного процесу пов'язані із науковою діяльністю. Студент-першокурсник одразу опиняється у ситуації вибору між різними науковими гуртками або проблемними групами, де можна зробити свої власні кроки під керівництвом досвідченого викладача-науковця, який супроводжує його зростання протягом усіх років навчання. Із тих, хто успішно оволодіває методикою наукової діяльності, формується не лише склад магістрів, а й майбутніх аспірантів. Завдяки цій багаторічній практиці переважна кількість професорів університету — колишні члени наукових гуртків, вихованці відповідних наукових шкіл.

Ефективною формою вдосконалення професійної майстерності науково-педагогічних кадрів у закладі вищої освіти є наукові школи. Вони відіграють важливу роль у формуванні висококваліфікованого фахівця, сучасного науковця, забезпечують високий рівень дослідницьких розвідок та мають плідні зв'язки з практичною діяльністю. На сьогодні в ХНПУ імені Г. С. Сковороди створено, офіційно зареєстровано і плідно працюють більше 30 наукових шкіл, які є гордістю та найвизначнішим надбанням колективу університету, і саме вони забезпечують розвиток наукових досліджень, долучаючи українську науку до світового простору.

Повномасштабне вторгнення росії в Україну стало величезним ударом і справжнім випробуванням для вітчизняної науки. Наукова і міжнародна діяльність у період правового режиму воєнного стану актуалізувала нові виклики та завдання, але науковці університету показали себе надзвичайно згуртованими й мобілізованими. Відповідно до європейських та світових тенденцій наукова та інноваційна діяльність на кафедрах університету зберегла свій творчий потенціал і здійснюється в нових кризових умовах у таких напрямках: розвиток потужних наукових шкіл університету; проведення наукових досліджень і розробок; підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів; інтеграція у міжнародне науково-педагогічне товариство тощо. Науково-педагогічні працівники і здобувачі освіти всіх рівнів є організаторами й учасниками наукових симпозіумів, конференцій, круглих столів; вони проводять дослідження, публікують статті, захищають дисертації, пишуть магістерські роботи, беруть участь у конкурсах, олімпіадах, міжнародних проектах. У процесі реформування соціально-економічної системи України відкриваються нові шляхи розвитку науки, підготовки кадрів, здатних забезпечити гідне місце держави у світовому просторі. Науковці університету розробляють актуальні напрями, націлені на розв'язання важливих теоретичних і практичних питань, а також на їх удосконалення.

Наукові індикатори позначаються на позиціях університету у рейтингах, визначають конкурентоспроможність закладу. Високі показники закладу вищої освіти у рейтингах є не просто результатом, а й відображенням його здатності постійно вдосконалюватися, забезпечуючи високу якість освіти. У 2023 р. університет посів такі сходинки у рейтингах: за щорічним академічним рейтингом українських університетів «Топ-200 Україна 2023» ХНПУ імені Г. С. Сковороди посів 1 місце серед 18 педагогічних ЗВО України; рейтингом Гугл академія — 2 місце

серед 27 педагогічних установ України; рейтингом National h indexrating — 4 місце серед педагогічних ЗВО України. У рейтингу ефективності участі ЗВО України в головних конкурсах наукових проєктів (міжнародних і вітчизняних) від центру міжнародних проєктів «Євроосвіта» університет посів 1 місце серед педагогічних ЗВО України та 4 місце серед 19 освітніх установ Харкова. У 2024 р. університет продовжує демонструвати високий науковий потенціал на світовому рівні: згідно з AD Scientific Index-World University/Institution Rankings 2024 (на основі індексу Гірша науково-педагогічних співробітників) ХНПУ імені Г. С. Сковороди входить до 10 найкращих ЗВО України: 4 місце серед 192 установ України, 2 — серед Харківських ЗВО та 1 — серед педагогічних ЗВО України.

Основною формою підготовки науково-педагогічних працівників є аспірантура і докторантура. Перше згадування про аналог сучасної аспірантури в університеті датується 1916 роком. Діяльність в університеті у період правового режиму воєнного стану актуалізувала нові виклики та завдання науки щодо інноваційного розвитку викладачів та здобувачів освіти. Проте, незважаючи на певні труднощі сьогодення, університет продовжує навчальний процес, наукову діяльність, проводить захисти дисертацій. 6 червня 2022 р. відбувся перший з початку збройної агресії росії проти України захист на здобуття наукового ступеня доктора філософії (Сергій Козін). Під час повномасштабної війни понад 100 випускників аспірантури стали докторами філософії. Протягом 2023 р. у спеціалізованих учених радах Університету на здобуття ступеня доктора філософії захищено 43 дисертаційні дослідження, і вже у 2024 р. — 21. Підготовка докторантів і аспірантів в Університеті здійснюється за 10 акредитованими спеціальностями. Серед стипендіатів Президента України та Кабінету Міністрів України є й аспіранти ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Невід’ємною складовою корпоративної культури закладу вищої освіти є академічна та дослідницька доброчесність. В університеті діє система перевірки робіт на плагіат, створено комісію з академічної доброчесності; розроблено покрокову інструкцію перевірки наукових досліджень на унікальність; за ініціативи ради молодих учених аспірантами розроблено Декларацію про дотримання академічної доброчесності в ХНПУ імені Г. С. Сковороди; проведено тренінги для здобувачів вищої освіти I–III рівнів, гарантів, НПП університету щодо академічної/дослідницької доброчесності.

Одним зі шляхів вирішення завдань та пріоритетних напрямів розвитку закладу вищої освіти є організація інформаційної та видавничої діяльності, популяризація досягнень науки вищої школи через публікації, оприлюднення результатів наукової і навчально-методичної роботи. У видавничій діяльності науковці університету щорічно мають високі показники — загальна кількість публікацій вже три роки поспіль сягає позначки 3000. Тільки протягом 2023 — 2024 рр. авторами університету видано: 78 монографій; 5 підручників; 427 навчальних посібників тощо.

Університет є засновником 17 наукових періодичних видань, із них: 10 фахових видань категорії Б; 1 журнал категорії А «Здоров’я, спорт, реабілітація» (головний редактор — Козіна Жаннета) входить до наукометричної бази Scopus, 3-го квартилю, індексується у базі з 2021 р. Усі 11 журналів успішно індексуються у базі Індекс Копернікус (Польща).

Важливим напрямом роботи університету є організація науково-дослідної роботи студентів і молодих учених. Молоді науковці беруть активну участь у конференціях і круглих столах, публікують наукові статті, стають переможцями конкурсів та олімпіад, стипендіатами різного рівня, проходять стажування в університетах Європи. Приємною новиною наприкінці минулого року стала перемога у конкурсі Національної академії наук

вищої освіти України «Краще видання 2023 року» доцента кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії, доктора філософії Коптевої Тетяни, яку було нагороджено дипломом за 1 місце в номінації «Монографії».

Адаптуючись до викликів війни, сквородинівці не припинили наукове життя та не знизили міжнародну активність. Науково-педагогічні працівники активно впроваджують наукові, науково-методичні та педагогічні розробки як в університеті, так і за його межами, працюють над підвищенням рівня фахової компетентності, модифікаціями програм, застосовують розроблені технології, налагоджують співпрацю із закладами вищої освіти і науковими установами України та світу, укладають договори про співпрацю та академічну мобільність, яка надає можливості учасникам освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іноземному закладі вищої освіти.

У програмі Міжнародних літніх шкіл, які проводив для українських науковців Університет Адама Міцкевича у місті Познань (Польща) упродовж 2023 — 2024 рр., взяли участь більше 20 науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти. Тематика шкіл: «Освіта до громади», «Україна і світ», «Кризи, міграції, ідентичності в сучасній культурі», «Інспірація та маніпулювання громадською думкою як алгоритми здобуття та утримання політичної влади в Європі» та ін. За проектом Еразмус+ співробітники університету відвідали: Університетський коледж Естфолд (Норвегія), Університет Коменського в Братиславі (Словаччина), Університет в Оломоуц (Чехія), Гданський університет (Польща). Науково-педагогічні працівники університету викладали на базі закордонних ЗВО: Вищої школи досліджень Східної та Південно-Східної Європи, Університету міста Регенсбург (Німеччина), Нижньосілезькому університеті (Польща), Поморській академії (Польща), проходили довготривале наукове стажування в Університеті Індіани

(Блумінгтон, США), Університеті Торонто (Канада), Бірмінгемському університеті (Великобританія), Ланкастерському університеті (Великобританія), Університеті Гейдельбергу (Німеччина).

Науково-педагогічні працівники університету проводили дослідження спільно з Фондом Олександра фон Гумбольдта на базі Грайфсвальдського Університету, м. Грайфсвальд, Німеччина (вивчення *Lycogala Epidendrum*), Британською неурядовою правозахисною організацією Revive, VictimAssistance (проводилися дослідження вивчення потреб та наслідків впливу війни, вибухового насилля серед українських жінок та дітей, які стали біженцями, та внутрішньо переміщених осіб), Надзвичайного фонду наукового товариства імені Шевченка в Америці (Нью-Йорк, США) та Американсько-польського Фонду Костюшко (проводився аналіз сприйняття сучасної української літератури у Польщі).

У 2023 р. керівник Навчально-наукової лабораторії біології рукокрилих доктор біологічних наук А. С. Влащенко отримав грант у межах програми Горизонт Європа HorizonEurope (HORIZON). Повна назва проєкту: «Застосування концепції Єдиного Здоров'я для розуміння, прогнозування та запобігання поширення вірусних інфекцій, пов'язаних з рукокрилими». Відповідно Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди у межах цього проєкту став учасником консорціуму з більше ніж десяти наукових установ з усього світу (Італія, США, Велика Британія, Угорщина, Кіпр, Франція, Бельгія та Іспанія), зокрема таких відомих як Інститут Луї Пастера, Бостонський Університет, Університет Кенту та Університет Барселони. У 2023 р. разом із Національним науковим центром «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» (м. Харків) стартував проєкт «Вивчення циркуляції зоонотичних вірусів грипу А в природному резервуарі, оцінка їх епідемічних ризиків та небезпеки для здоров'я людини в Україні» за рахунок

грантової підтримки Національного фонду досліджень України (керівник проєкту — завідувач кафедри зоології, доктор біологічних наук, професор А. Б. Чаплигіна).

Вже під час упровадження воєнного стану університет розпочав співпрацю з партнерським закладом освіти — Університетом Кардіфф Метрополітен, який є одним із 30 університетів Великобританії, що були поєднані з навчальними закладами України у межах ініціативи «Twinning», координованої Cormack Consultancy Group за підтримки Офісу Президента України. 28 червня 2022 р. між академічними установами України та Великобританії (ХНПУ імені Г. С. Сковороди і Університет Кардіфф Метрополітен) був підписаний Меморандум про реалізацію проєкту співробітництва. Захід відбувся за участю Посла Великобританії в Україні Мелінди Сімонс, Посла України у Великобританії Вадима Пристайка та представників понад 70 закладів вищої освіти України і Великобританії. На сьогодні проведено низку спільних заходів, обговорено тематику гостьових лекцій, узгоджено дати їх проведення. У січні 2024 р. на чолі з ректором університету Юрієм Бойчуком тривав робочий візит делегації ХНПУ імені Г.С. Сковороди до Університету Кардіфф Метрополітен. Учасників делегації ознайомили з історією університету та його сьогоденням; основними напрямками наукової діяльності; програмами академічної мобільності здобувачів і співробітників; із системою професійного розвитку та підвищення кваліфікації НПП; цифровими технологіями, онлайн-платформами й організацією цифрового супроводу освітнього процесу Університету Кардіфф Метрополітен. Дослідниця Лариса Агбасо запропонувала спільну працю із психології (питання впливу війни на психіку дітей різного віку, виникнення психологічних травм). Делегації університету було презентовано дослідні проєкти, лабораторії та творчі майстерні; висвітлено особливості фінансування і регуляторної політики у сфері освіти Уельсу. Практичними

результатами дворічної роботи є численні сумісні заходи, до яких мали змогу долучитися співробітники і здобувачі освіти обох університетів. Це — спільні семінари, конференції («Духовно-інтелектуальне навчання і виховання»; «Навчання і викладання під час війни та миру»; «Харківський осінній марафон психотерапії» тощо); вебінари; мовні клуби; гостьові лекції; сумісні проєкти. У процесі співпраці ХНПУ імені Г. С. Сковороди й Університет Кардіфф Метрополітен постійно обговорюють спільні плани на майбутнє, подальші перспективні напрями діяльності університетів-партнерів.

Міжнародна діяльність будь-якого закладу вищої освіти сприяє підвищенню його рейтингу в системі освіти і науки України й інтеграції у світову освітню та наукову спільноту. Наш університет реалізує власну стратегію розвитку міжнародного співробітництва. В університеті створено та плідно працюють вісім освітньо-наукових і культурно-мистецьких центрів: український, польський, корейський, китайський, турецький, японський, ізраїльський, іранський. Зокрема, вже під час війни (28 вересня 2023 р.) було відкрито Корейський культурно-мистецький центр. Діяльність центрів допомагає вивчати мови цих країн і залучати до їхньої культури школярів, студентів, науковців та викладачів, що сприяє плідній співпраці та зміцненню дружби між народами. Університет підтримує тісні контакти з міжнародними партнерами, забезпечуючи співпрацю шляхом укладання двосторонніх угод. На сьогодні підписано 283 угоди, із них 82 — міжнародні.

Одним із пріоритетних напрямів наукової роботи в університеті є проведення гостьових лекцій. Це — лекції закордонних лекторів, викладачів університету за кордоном, викладачів з інших ЗВО (установ) України, викладачів університету в інших ЗВО (установах) України. Упродовж 2023 р. НПП і співробітники провели чимало гостьових лекцій: доцент Г. Крапівник проводила лекції як гостьовий про-

фесор у Поморській Академії (м. Слупськ, Польща); науково-педагогічні працівники кафедри музичного мистецтва взяли участь у циклі бінарних гостьових лекцій (Автономний університет м. Буккараманга (Колумбія); професор Р. Мельников провів онлайн-лекцію в Університеті Індіани (Блумінгтон США) тощо. Для науковців університету у 2024 р. відбулися відкриті лекції професора Стенфордського університету Алена Вайнера, професорів Коледжу Сент-Джонс (Оксфорд) Патрика Гейза й Джона Пітчера та ін.

Розвиток університетської науки неможливий без обміну думками, виступами вчених з доповідями, повідомленнями, участі в дебатах, дискусіях.

Університет у якості організатора та співорганізатора щорічно проводить понад 100 наукових заходів міжнародного, всеукраїнського і регіонального рівнів: наукові та науково-практичні конференції, форуми, круглі столи, вебінари, семінари, майстер-класи, дискусійні клуби тощо. Тільки за перше півріччя 2024 р. проведено 17 міжнародних науково-практичних конференцій, 14 всеукраїнських наукових заходів, 45 регіональних наукових заходів. Вже традиційними стали Тижні науки, які проводяться в університеті щорічно напередодні Дня науки в Україні. Усі факультети проводять чимало наукових івентів, за матеріалами конференцій видаються збірки учасників, зокрема здобувачів вищої освіти всіх рівнів. У рамках проведення Тижня науки до тематичного номеру газети «Учитель» структурні підрозділи передають до редакції інформацію про найвагоміші наукові досягнення. Рада молодих учених підводить підсумки конкурсу студентських наукових робіт, відбувається нагородження переможців.

Університет живе й успішно розвивається під захистом свого патрона — філософа любові, свободи і справедливості Григорія Савича Сковороди. Щирість і мудрість перетворили його на символ української культури. Окрім Тижня науки, традиційним стало про-

ведення й Тижня Г. С. Сковороди, під час якого відбувається чимало тематичних наукових заходів. Так, у грудні 2023 р. до Дня народження великого філософа і просвітителя відбулася презентація фільму «Мудрість Григорія Сковороди крокує світом», майстер-клас «Мудра іграшка» Григорія Сковороди у малюнках дітей та в логіко-математичних завданнях для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку» (за мотивами байок Г. Сковороди); Сковорода-квест «Психосоціальна підтримка студентів за допомогою байок Григорія Сковороди»; круглі столи «Твори Григорія Сковороди: інтелектуальна чи народна власність?» та «Г. С. Сковорода очима викладача закладу вищої педагогічної освіти», вебінар-роздум «Осучаснений Григорій Сковорода»; наукові дебати "Життя Г. С. Сковороди: міфи та реальність".

На базі ХНПУ імені Г. С. Сковороди щорічно проходить міжнародна науково-практична конференція «Під знаком Григорія Сковороди: зоряний час української культури». 2023 р. вона проходила з підзаголовком: «Незламність у битвах зі злом: заповіт Сковороди українцям і людству». Метою конференції є розгляд крізь призму літературної, філософської та педагогічної спадщини Григорія Сковороди сучасних загроз цивілізаційному поступу людства, а також узагальнення досвіду України у героїчному протистоянні російській агресії і боротьбі зі світовим злом.

Разом із досвідченими колегами та наставниками вагомий внесок у розвиток науково-дослідної роботи в університеті роблять молоді науковці. Рада молодих учених продовжує сприяти популяризації наукової діяльності серед наукових спільнот, педагогічних працівників, учених і студентської наукової молоді, а також — активній участі в наукових проєктах й івентах. Команда Ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди активно долучається до заходів, які проводяться з ініціативи Ради

молодих учених при Міністерстві освіти і науки України та Ради молодих учених при ХОВА. Співпраця з РМУ при МОНУ полягає в тісній залученості до роботи урядової організації «Офіс підтримки вченого» в ролі агентів, експертів проекту «Школа ментора», координування проекту «Науково-педагогічні кейси»; регулярній участі в засіданні Співпраці Рад молодих учених при МОНУ, у круглому столі в Міністерстві освіти і науки України, присвяченому обговоренню ролі науки та вищої освіти у відновленні України за участі делегації Eurodoc; у ночах молодіжної науки, різноманітних школах молодого науковця.

Співпраця з РМУ при ХОВА висвітлюється через участь у регіональних зустрічах рад молодих учених Харківської області; у наукових івентах «Наукове розмаїття», проведених в рамках Тижня науки від РМУ при ХОВА: «Віртуальна екскурсія закладами освіти Харківщини», «Науковий Харків: історичні події, цікаві факти, видатні діячі», «Проект «Харків — місто для наукових відкриттів». У межах закладу освіти РМУ проводить всеукраїнський конкурс есе «Моя академічна доброчесність», науково-розважальний захід «Науковий STAND-UP», проекти «Доброчесні зустрічі сквородинівців», «Наукове наставництво» та інші науково-просвітницькі заходи, що сприяють популяризації науки, активізації наукової діяльності та захисту наукових інтересів молодих учених. Під егідою Ради молодих учених популяризується й студентська наукова діяльність. Члени Студентського наукового товариства долучаються до написання наукових робіт, наукових виступів, до івентів під очільництвом РМУ. Серед основних заходів, проведених у 2024 р.: інтерактивний захід, присвячений Міжнародному дню жінок та дівчат у науці; науково-освітній захід «Науково-освітні меми»; Всеукраїнський конкурс есе «Моя академічна доброчесність»; Міжнародна науково-практична конференція «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених» тощо.

У жовтні 2018 р. на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди було започатковано науково-просвітницький проєкт «Сквородинівська академія молодих учених», оргкомітет якого очолив доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор університету Юрій Бойчук. Мета створення Сквородинівської академії молодих учених — розширити межі наукового пізнання в реалізації дослідницьких завдань і підвищити рівень сформованості науково-педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти. Взяти участь у роботі осінніх і весняних шкіл Академії можуть усі бажаючі, хто хоче підвищити якість своєї наукової діяльності, оволодіти сучасними технологіями творчого наукового пошуку та розширити науково-освітнє середовище взаємодії з колегами з різних регіонів України. По закінченню заходу учасники Осінньої (весняної) школи Сквородинівської академії молодих учених отримують сертифікати про оволодіння додатковими компетенціями з проведення науково-дослідної роботи та мають можливість опублікувати свої наукові статті в електронному виданні «Вісник Сквородинівської академії молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди». У рамках проведення Осінньої (весняної) школи можна пройти курси підвищення кваліфікації. 23–26 квітня 2024 р. в режимі змішаного формату відбулася IV Весняна школа Сквородинівської академії молодих учених. Участь у роботі школи взяли 47 учасників, серед яких викладачі закладів вищої та післядипломної освіти, здобувачі вищої освіти, зокрема, магістри та аспіранти.

Діяльність наукової бібліотеки університету спрямована на підвищення якості підтримки навчального та наукового процесів університету, забезпечення функціонування Інституційного репозитарію університету. Фонд наукової бібліотеки складає майже 1 000 000 примірників документів, зокрема понад 2 500 примірників рідкісних і цінних видань. У 2023 р.

ХНПУ імені Г. С. Сковороди приєднався до Національного консорціуму ORCID-Україна. Із метою приєднання до Національного консорціуму ORCID-Україна науковою бібліотекою університету здійснено перехід на нову версію програмного забезпечення репозитарію університету DSpace 7.5, її налаштування.

Важливою складовою інформаційного забезпечення освітнього процесу в університеті є проведення науковою бібліотекою освітніх онлайн-заходів для здобувачів освіти університету щодо використання електронних інформаційних ресурсів наукової бібліотеки, дотримання академічної доброчесності, послуг та сервісів. Для вдосконалення системи моніторингу публікаційної активності науковців університету в активному стані підтримується інформаційно-пошуковий ресурс «Наукометричні профілі науковців ХНПУ імені Г. С. Сковороди», який надає бібліографічні дані, повнотекстові матеріали та наукометричні показники науковців університету.

Наукова бібліотека щоквартально публікує електронний бюлетень «Невичерпний скарб», який висвітлює діяльність бібліотеки, розкриває її фонди, містить анонси заходів, знайомить з новими надходженнями, публікаціями творчих робіт тощо. Нещодавно побачив світ ювілейний — 25-й випуск бюлетеню.

2024 р. науковою бібліотекою проведено Всеукраїнський круглий стіл, присвячений 210-річчю від дня народження Тараса Григоровича Шевченка «Живуть, Кобзарю любий, поміж нас і голос твій, і пензель твій, і слово»; проведено чергову онлайн-зустріч співробітників наукових бібліотек Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди та університету Кардіфф Метрополітен (Cardiff Metropolitan Library), тема зустрічі: «Академічна доброчесність в освітньо-науковому середовищі Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди». Науково-видав-

нича діяльність, бібліографічна робота є важливим напрямом діяльності наукової бібліотеки університету. В першому півріччі 2024 р. співробітниками довідково-бібліографічного відділу було продовжено роботу над створенням біобібліографічних покажчиків серії «Вчені ХНПУ імені Г. С. Сковороди», яку було започатковано з метою збереження, всебічного розкриття, упорядкування та систематизації наукового доробку видатних учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Попри усі перешкоди та непрості умови сьогодення, наші науковці не зупиняють роботу, долаючи труднощі. Колектив університету усвідомлює складність завдань і відповідальність, яку покладено на нього, але із упевненістю продовжує ставити нові цілі, які будуть обов'язково реалізовані задля подальшого розвитку та розквіту нашого університету. Професійні традиції, оптимізм та робочий ентузіазм дають підстави бути впевненими в досягненні високих результатів. Своєю вмотивованістю й ініціативністю науковці університету наближають мир у нашій країні та прикладають максимальних зусиль задля забезпечення її розвитку в майбутньому.

Література

1. Бойчук Ю. Д. Науково-дослідна діяльність студентів технічного ВНЗ як педагогічна умова формування професійної компетентності // Вестник Харьк. нац. автомоб.-дор. ун-та : сб. науч. тр. / Харьков. нац. автомоб.-дор. ун-т ; редкол.: В. А. Богомоллов (гл. ред.) и др. Харьков : ХНАДУ, 2013. Вып. 60. С. 7–11. URL: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/515>
2. Кодекс академічної доброчесності : затв. від 10 верес. 2024 р. № 9 // Академічна доброчесність / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normal_dokum/Pol/Kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti.pdf

3. *Кремень В.* Якісна освіта і нові вимоги часу // Директор школи, ліцею, гімназії. 2013. № 4. С. 4–11. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/dslg_2013_4_3.pdf

4. *Култаєва М. Д.* Новий учитель для об'єднаної Європи і старі упередження щодо вчительської професії // Освіта і доля нації. Сучасна школа: тенденції розвитку і рефлексія досвіду : матеріали XVIII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 19–20 трав. 2017 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; редкол.: М. Д. Култаєва (голов. ред.) та ін. Харків : ХНПУ, 2017. С. 9–14. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1362>

5. *Науково-дослідницька діяльність: традиційні напрямки та сучасні пріоритети* : рек. бібліогр. покажч. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Наук. б-ка ; уклад. Т. І. Неудачина ; наук. ред. О. Г. Коробкіна. Харків : ХНПУ, 2019. 60 с. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/5617>

6. Положення про організацію та проведення гостьових лекцій у ХНПУ

імені Г. С. Сковороди: затв. від 24 черв. 2022 р. № 5 // Нормативна документація Університету / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди.

7. *Порядок реалізації права на академічну мобільність* // Наукова та науково-технічна діяльність ХНПУ ім. Г. С. Сковороди / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Nauka/Por_mobilnosti.pdf

8. *Прокопенко І. Ф., Євдокимов В. І.* Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посіб. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : Колегіум, 2008. 344 с.

9. *Сковородинівський університет: підготовка вчителя попри війну = SKOVORODINIV UNIVERSITY: TEACHER TRAINING DESPITE THE WAR* / Y. Boychuk, V. Borysov, S. Berezhna etc. Lifelong Professional Education in the XXI Century. 2022. № 1 (5). S. 75–93. URL: <https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/201.pdf>

17.11.2024

Відомості про автора:

Бережна Світлана Вікторівна — доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; Харків, Україна; email: prorector_berezhna@hnpu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7629-2175>